

Vägledning till *Leva tillsammans*

Förskolan är oftast det första ställe där små barn möter språk när de deltar i en aktivitet. Det är i förskolan grunden läggs för vidare inläring. Svårigheter att bemästra språk fördjupar sociala ojämlikheter medan ett välorganiserat och begripligt språk, tillsammans med ett stort ordförråd, bidrar till vidare framgång. Därför är det viktigt att stödja barn redan i tidig ålder i deras språkinläring.

Materialet är utformat för barn från 4–9 år. Det består av affischer/storbilder som illustrerar välbekanta sociala situationer från förskola, skola och familj på temat *Att leva tillsammans*. Bilderna kan effektivt motivera till samtal och ge ett emotionellt stöd vid språkinläring.

De utvalda scenerna är idealiska för att öka barns ordförråd och lära dem grundläggande begrepp, så att de behärskar delar av språket som krävs för att kommunicera och göra sig förstådda.

Pedagogiska mål

- Känna igen olika beteenden och kunna prata om dem.
- Kunna beskriva sina egna beteenden.
- Känna sig delaktig i en grupp.
- Metodiskt utforska och läsa bilder.
- Språkligt utbyte med andra och att kunna uttrycka idéer.
- Ökat ordförråd och bättre meningsbyggnad.

Materialet innehåller

13 affischer/storbilder (52x40 cm) som kan användas för att utforska regler och normer för en ökad social kompetens. De illustrerar välbekanta sociala situationer från förskola, skola och familj på temat *Att leva tillsammans*;

1 Upptäcka karaktärerna	8 Cykelutflykt
2 Lekplats/skolgård	9 Kalas
3 Klassrum	10 Bussresa
4 Matsal	11 Djurpark
5 Idrottssal/lektrum	12 Bondgård
6 Simhall	13 Borgen
7 Barnrum	

Så här används materialet

1 Upptäcka karaktärerna

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vem tror du gjorde den affischen? Den som ritade den här bilden är illustratör.
- Vad kan ni se på bilden? Flickor, pojkar och en tant.
- Räkna dem högt.
- Hur många barn finns det? 26 (13 pojkar och 13 flickor).
- Vilka är dessa barn? Barnen i en klass.
- Vem kan tanten vara? Hon är lärare.
- Vill du veta förnamnet på varje barn?
- Barnen identifieras av ett nummer. Om möjligt, hitta på namn till dem och använd dessa när du arbetar med materialet.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Beskriv läraren! Hon har rött, axellångt hår. Hennes näsa är spetsig och hennes ögon är bruna. Hon bär en långärmad, V-ringad, orange jumper, långbyxor och platta skor.
- Vilka barn har hår som är:
Brunt? 2, 6, 9, 11, 17, 22, 24.
Svart? 7, 10, 12, 19, 21, 25.
Blond? 3, 4, 5, 13, 15, 18, 23, 26.
Rött? 1, 8, 14, 16, 20.
- Vilka små flickor har hår som är:
Med svansar? 1, 4, 9, 12, 16, 23.
Flätat? 13, 17.
I en hästsvans? 19.
Lockigt? 18, 9.
Löst? 5, 20, 24.
- Vilka killar har hår som är:
Lockigt? 2, 6, 25.
Rakt? 7, 21, 22, 26.
Med sidbena? 7, 22.
- Namnge barn vars ögon är:
Blå. 2, 3, 4, 18, 19.
Grön. 16.
Brun eller svart. 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 21, 23, 24, 25, 26.
Stängda. 13, 20, 22.
- Vem bär glasögon i klassen? 10, 24, 26.

Hitta och identifiera

- Säg vilka tjejer som har:
Klänning. 1, 5, 9, 16, 23.
Kjol. 13, 18.
Byxor. 12, 17, 19, 20, 24.
- Säg vilka pojkar som har:
Shorts. 6, 11, 21.
Byxor. 2, 3, 7, 8, 10, 14, 15, 22, 25, 26.
- Vilken tjej har:
Ett hopprep? 4.
En klubba? 5.
En näsduk? 20.
Ett gosedjur? 23.
- Vilken pojke har:
En väska? 2.
En kub? 8.
En bok? 10.
En boll? 11.
En dricka med sugrör? 21.
Kryckor och foten i gips? 25.

2 På lekplatsen

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilken är den dominerande färgen i bilden? Grå.
- Vilka andra färger kan du se? Grönt, gult, orange, osv. Namnge färger och motsvarande objekt, till exempel rutschkanan är blå, gul och röd, osv.
- Vilken miljö är bilden ifrån? En lekplats på skola/förskola.
- Vad ser du som gör att du tycker att det är en skola/förskola? Det finns många barn, cyklar, en ritad hage, ryggsäck, osv.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Längst fram, från vänster till höger, kan vi se ett träd som håller på att tappa sina blad och en gräsmatta med en buske och en skolväska.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se lekplatsen med en hage, trehjulingar, en skottkärra, rutschkana och ett träd.
Baktill, från vänster till höger, kan vi se ett staket och en grind, några buskar, byggnaden med klassrummets fönster, en bänk och dörren in till skolan.
I bakgrunden, bakom väggen, kan vi se gatan, trottoaren mittemot med butiker, en papperskorg, osv.

- Vilken årstid är det? Höst för träden tappar sina blad, barnen är klädda i varma kläder, osv.
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 6.
- Hur många barn finns det? 26.
- Vilka är karaktärerna? Lärare, föräldrar och elever/barn.
- Vad gör de? Läraren och lärarassistenten vaktar barnen. Föräldrarna pratar vid grinden. En mamma pratar med en lärare från en annan klass. Barnen leker och några av dem slåss.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Hur kan du känna igen barnen? Vi kan känna igen dem på hår- och hudfärg.
- Vem tror du gjorde bilderna som sitter på fönstret? Barnen, förstås.
- Hur många barn har en skolväska? 8.
- Varför tror ni att en pojke (nr. 25) har kryckor? Antagande: Han har varit med om en olycka och har brutit foten eller benet.
- Varför pratar en av mammorna med en lärare? Antagande: Hon berättar något om sitt barn.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden till exempel. Till vänster, längst ner i bilden, är en pojke (nr. 3) som kissar mot ett träd. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi väntar inte till sista minuten för att gå på toaletten.
- Vi slåss inte om leksaker.
- Vi skadar inte väggarna genom att rita graffiti.
- Vi är snälla mot andra människor.
- Vi är rädda om vår skolas saker.
- Vi är inte våldsamma mot andra människor.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

3 I klassrummet

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilken är den dominerande färgen i bilden? Gult och orange.
- Vilka andra färger kan du se? Grönt, rosa, osv. Namnge färger på objekt, till exempel, tavlan är grön, mattan är rosa osv.
- Vilken miljö är bilden ifrån? Klassrummet.

- Vad ser du som gör att du tycker att det är i ett klassrum? De finns många barn som gör olika aktiviteter, läsning, pusslar, klipper och klistrar osv.
- Beskriv platsen(utan att inkludera karaktärerna).
I förgrunden från vänster till höger, kan vi se målarhörnan (penslar och bågare, två stafflier), två bord (ett runt och ett fyrkantigt) och en papperskorg.
I mitten från vänster till höger, kan vi se ett akvarium, ett fyrkantigt bord, ett stort runt bord där barnen klipper ut figurer, en bänk med växter, osv.
Bakom, kan vi se ett litet fyrkantigt bord framför ett kök, läshörna med hyllor för böcker, matta och kuddar.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se två stora fönster (lekplatsen är synlig). På väggarna, kan vi se affischer, tavlan och klockan. Vi kan också se dörren till rummet.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det? På förmiddagen under lektion/samling.
- Hur vet du det? Klockan visar 10.10. Barnen gör olika saker i små grupper. Några får hjälp av en vuxen och några arbetar på egen hand.
- Hur många vuxna är det? 2.
- Hur många barn finns det? 26 (13 pojkar och 13 flickor).
- Vad gör de vuxna? De vuxna hjälper barnen och förklarar vad de ska göra.
- Vad gör barnen? De arbetar med olika aktiviteter. Till exempel, läsning, pusslar, ritar, målar, osv.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad kan ni se på den första affischen bredvid tavlan? Bilder av barnen i klassen.
- Varför vattnar den lilla flickan (nr. 1) växterna? Eftersom de behöver vatten för att leva.
- Varför kastar pojken ett papper i papperskorgen? Antagande: Han gillar inte sin teckning och vill göra om den.
- Varför matar de små flickorna en docka? Antagande: De leker mamma, pappa, barn.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till höger i bilden, två barn (nr 12 och 25) slåss om samma bok. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi är inte våldsamma mot andra människor.
- Vi respekterar de arbete som andra gör.
- Vi skyddar och respekterar djur och växter.
- Vi gör saker noggrant och är rädda om skolmaterial och utrustning.

Försök finna exempel på gott uppförande och beteende på storbilden.

4 I skolmatsalen

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Ljusblått och gult.
- Vilka andra färger kan du se? Grön, vit, mörkblå, orange, grått, osv. Namnge färger på objekt (till exempel väggarna är gula)
- Vad ser du som gör att du tycker att det är en skolmatsal? Där sitter många barn vid bord och äter.
- Beskriv platsen(utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se bord med tallrikar, vattenbringare, brödkorgar, en vagn med mat på, osv.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se fler bord.
Bakom, kan vi se väggen i matsalen med klädkrokar och affischer.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se korridoren med tvättrum till vänster och köket till höger.
- Vilken årstid är det? Kanske på vintern, eftersom de har varma kläder, mössor, strumpbyxor, långbyxor, långärmat, osv.
- Vilken tid på dagen är det? Vid lunchtid.
- Kommer alla barn in i matsalen på samma tid? Nej, några tvättar sina händer och andra hänger upp sina kläder. Några har just fått mat, andra har redan ätit färdigt och staplar sina tallrikar.
- Hur många vuxna är det? 2
- Hur många barn finns det? 25 (12 pojkar och 13 flickor).

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad finns på menyn denna dag? Ärtor, bröd, kött.
- Varför bär en pojke en vattenbringare? Antagande: Kannan var tom så han gick för att fylla på den.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till vänster, överst i bilden, är en liten flicka som leker med vatten från kranen så det blir blött på golvet. Till vänster, längst ner i bilden, är en pojke som balanserar på stolen. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi slösar inte med vatten och är rädda om skolbyggnaden.
- Vi är rädda om möblerna och oss själva.
- Vi gör inte andra illa.
- Vi smakar på den mat som lagats till oss.
- Vi leker inte med maten.

Försök finna exempel på gott uppförande och beteende på storbilden.

5 I idrottssalen/lekrummet

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Orange och gult.
- Vilka andra färger kan du se? Blå, turkos, rosa, osv. Namnge färger på objekt (till exempel bommen är grön).
- Vad ser du som gör att du tycker det är en idrottssal/lekrum? Ribbstolar, bom och andra redskap.
- Beskriv platsen(utan att inkludera karaktärerna)
På framsidan (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en bom som står på en stor golvmatta och två bänkar där barnen sitter och tar av sig skorna.
I mitten från vänster till höger, kan vi se ett skåp mot väggen, en stor matta för att göra kullerbyttor på, en hink och bollar, och ett fönster.
Bakom, kan vi se ett litet fönster, en dörr och en klätterställning.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se en ribbstol, en matta och en rockring som hänger på väggen.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 2.
- Hur många barn finns det? 26 (13 pojkar och 13 flickor)
- Vad gör de vuxna och barnen på bilden

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad kan du se genom den halvöppna dörren till skåpet?
- Hur många bollar kan du se? 7
- Varför sitter två barn på bänken och sätter på sina gympaskor? Antagande: Golvet i idrottssalen ska skyddas mot smuts.
- Varför är det en vuxen som hjälper ett barn att klättra ribbstolen? Antagande: för att hon inte ska trilla ner.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till vänster, i mitten, ser vi en flicka (nr 1) som drar i håret på sin kamrat (nr 20). Till höger, längst ner i bilden, är en pojke (nr 26) som gråter för han kan inte hitta sina gympaskor. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi skadar inte varandra.
- Vi tränger oss inte före.
- Vi deltar på all idrott.
- Vi är rädda om skolans utrustning.

Försök finna exempel på gott uppförande och beteende på storbilden.

6 I simhallen

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilken är den dominerande färgen som valts av illustratören? Blå.
- Vilka andra färger kan du se? Rött, orange, grönt, osv. Namnge färger på objekt (till exempel badvaktens stol är blå).
- Vilken miljö är bilden ifrån? I simhallen.
- Vad ser du som gör att du tycker det är en simhall? Där är två pooler, golvet är kaklat, osv.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
På framsidan (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en låg mur med två duschar, ett fotbad och en annan låg mur med en dusch.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se en stor pool och en liten pool, en flytande matta, en boll och en simring.
Bakom, kan vi se trappan, pelare, en bänk och en badvakt stol.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se fönstren.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 6.
- Hur många barn finns det? 26 (13 pojkar och 13 flickor).
- Vad gör de? De vuxna ger instruktioner och handledning. Några barn duschar, andra är redan i vattnet, osv.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad har barnen på sig? Badkläder, badbyxor och badmössor. Vissa har simglasögon.
- Vad kan ni se på golvet? Plattor, en ring, långa snablar, flytkuddar, osv.
- Vad gör pojken som sitter vid pelaren? Han läser en bok. Antagande: Han kan inte simma med sitt gips.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till höger, är en pojke som springer runt den lilla poolen, han är inte medvetna om faran att klinkergolv i en pool är halt! I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi tar inte onödiga risker.
- Vi följer säkerhetsreglerna.
- Vi följer hygienreglerna och duschar innan vi badar.
- Vi glömmer inte att säga förlåt.

Försök finna exempel på gott uppförande och beteende på storbilden.

7 I barnrummet

Analyser bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Gult och orange.
- Vilka andra färger kan du se? Rosa, orange, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, det låga bordet är rosa).
- Vilken miljö är bilden ifrån? Ett barnrum.
- Vad ser du som gör att du tycker att det är ett barnrum? Möbler och leksaker
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Längst fram (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en säng med ett sängbord, en matta, en katt i en korg, en öppen dörr.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se ett skåp, en pall, ett lågt bord, en stol med kläder på, en skolväska, leksaker, osv.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se en tv, ett skrivbord, ett fönster ovanför en bokhylla och en våningssäng.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det? På kvällen.
- Hur vet du det? Det är mörkt ute.
- Hur många vuxna är det? 1.
- Hur många barn finns det? 3.
- Vad gör de?

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vem har ritat teckningarna på katten och blomman?
- Finns det ett djur i sovrummet? Ja en katt.
- Varför delar barnen rum? Antagande: De bor i en liten lägenhet och där finns inte ett rum till varje barn.
- Varför är gardinerna inte fördragna? Antagande: De drar för gardinerna när de ska sova.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till vänster, överst i bilden är där en tv som är på men ingen tittar på den. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi slösar inte med elektricitet.
- Vi glömmer inte att städa undan våra leksaker.
- Vi ser efter våra kläder och skor.
- Vi håller reda på våra skolväskor.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

8 På cykeltur

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Grön och grå.
- Vilka andra färger kan du se? Gul, orange osv. Namnge färger på objekt (till exempel, trafikljuset är rött).
- Vilken miljö är bilden ifrån? På landsbygden.
- Vad ser du som gör att du tror att det är på landsbygden? Det finns inte många hus eller bilar, det finns fält, kor på en äng, träd och en skog i fjärran.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en gräsmatta med träd, en väg med fotgängare och cyklister.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se ett övergångsställe, en rondell, träd, osv.
Bakom, kan vi se hus, en trasig bil, träd, osv.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se en dal, en skog, himlen med sol och några moln.
- Vilken årstid är det? På sommaren, solen skiner, blommor längs vägen, osv.
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 6.
- Hur många barn finns det? 8.
- Vad gör de? En pappa och en mamma cyklar med sina tre barn. Två joggar, tre andra cyklar, några går och en kör bil.

Upptäcka och uttrycka idéer.

- Vem är den lilla flickan som sitter i barnstolen på cykeln?
- Hur många är de i flickans familj?
- Var cyklar familjen? På vägens högra sida.
- Vart är familjen på väg? Antagande: De ska på picknick.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Föräldrarna har inte cykelhjälm. Ett av barnen håller bara med en hand i styret. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vuxna bör föregå med gott exempel.
- Vi utsätter oss inte för risker.
- Det är inte artigt att använda hörlurar när vi är med andra människor.
- Vi följer trafikreglerna.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

9 På kalas

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Gul och röd.
- Vilka andra färger kan du se? Grön, orange, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, soffan är röd).
- Vilken miljö är bilden ifrån? Ett kalas. Vad ser du som gör att du tror att det är ett kalas? Där är en tårta med ljus, barnen har hattar.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se ett stort runt bord, en hylla med presenter på.
I mitten, från vänster till höger, kan vi se en grön växt, ingången till köket, en rund matta och ett runt bord.
Bakom, kan vi se ytterdörren, ett litet skåp med en telefon, ett litet bord med presenter.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se balkongdörrar, en fåtölj och en soffa.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 10
- Hur många barn finns det? 11 (5 pojkar och 6 flickor).
- Vilka är karaktärerna? En familj (föräldrar, barn, mor-farföräldrar, osv.) och vänner.
- Vad gör de?

Upptäcka och uttrycka idéer

- Varför har alla dessa människor samlats här?
- Vem är det som fyller år?
- Vem har anordnat kalaset? Antagande: flickans föräldrar.
- Vilka sitter vid bordet i förgrunden? Antagande: mor- farföräldrar till flickan.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Tanten kommer för sent. Pojken hoppar i soffan. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi försöker hålla tider.
- Vi är rädda om möbler och saker.
- Vi sitter ner vid bordet när vi äter.
- Vi matar inte husdjuren vid bordet.
- Vi pratar inte i munnen på varandra.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

10 Bussresan

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Blå och grå.
- Vilka andra färger kan du se? Röd, gul, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, gardinerna är orange).
- Vilken miljö är bilden ifrån? En skolbuss. Vad ser du som gör att du tror att det är en skolbuss? Passagerarna är barn.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en dörr, en förbandslåda, en karta och ratten.
I mitten, utanför bussen kan vi se gatan. Inne i bussen kan vi se, två rader med dubbla säten åtskilda av en mittgång. Platserna är utrustade med orange säkerhetsbälte. Ovanför dem, kan vi se bagage.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se en rad med fem säten, det bakre fönstret och en klocka.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 8
- Hur många barn finns det? 26 (13 pojkar och 13 flickor).
- Vilka är karaktärerna? Barnen i klassen, föräldrar, läraren och busschauffören.
- Vad gör de?

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad kan vi se på bagagehyllan ovanför barnen?
- Vem har ännu inte satt sig?
- Finns det plats för alla? (Räkna tomma platser.)
- Varför räcker en pojke upp handen?

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Pojken som sitter bakom föraren sparkar på hans stol. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi behandlar föraren med respekt.
- Vi är rädda om bussens inredning.
- Vi sitter ner i bussen när den kör.
- Vi har säkerhetsbälte på.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

11 På djurparken

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Gul och grön.
- Vilka andra färger kan du se? Svart, röd, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, björnen är brun).
- Vilken miljö är bilden ifrån? En djurpark.
- Vad ser du som gör att du tror att det är en djurpark? Där är djur i burar och inhägnader.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se en inhägnad, en skylt framför en gräsmatta, en damm och en glasskiosk.
Bakom och i mitten, kan vi se vatten, en liten grotta, en bänk, en stor bur och till höger en inhägnad med vatten.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi urskilja ännu fler burar, rabatter med blommor, osv.
- Vilken årstid är det? Sommar, gräset är grönt och blommorna blommar, de har kortärmade tröjor och en flicka köper glass.
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det?
- Hur många barn finns det?
- Vilka är karaktärerna?
- Vad gör de?

Upptäcka och uttrycka idéer

- Varför är barnen på zoo? Det är på skolresa.
- Om det inte fanns några djurparker, skulle vi då kunna komma nära de här djuren? Nej, om vi inte har turen att åka till andra länder i världen.
- Tror du att djuren i burarna är lyckliga?
- Varför tittar några barn på kartan över djurparken? Antagande: De letar efter ett speciellt djur.
- Varför får en pojke ett plåster på sitt knä? Antagande: Eftersom han trillat och slagit sig.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. I mitten av bilden har ett barn kastat ett papper på gräsmattan. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi kastar papper och annat skräp i papperskorgarna.
- Vi följer regeln "Mata inte djuren" i djurparker.
- Vi går inte för nära de vilda djuren.
- Vi är artiga mot äldre och behandlar alla med respekt.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

12 På Bondgård

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilka är de dominerande färgerna som valts av illustratören? Gul och grön.
- Vilka andra färger kan du se? Brun, orange, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, traktorn är röd).
- Vilken miljö är bilden ifrån? En bondgård.
- Vad ser du som gör att du tror att det är en bondgård? Där är många tamdjur, som kor, hästar, höns, osv. Flera hus med åkrar och fält runt omkring och en traktor.
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Framtill (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se ett hönshus, en damm med ankor och en kaninbur.
Bakom och i mitten, kan vi se en hundkoja, en traktor, ett stall med kor och en häst, osv.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi se åkrar och fält, berg och himlen med några moln.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 5.
- Hur många barn finns det? 23 (10 pojkar och 13 flickor).
- Vilka är karaktärerna? Läraren, bonden och hans fru och två andra vuxna.
- Vad gör de? Läraren samlar ägg med två barn, bonden borstar en ponny, bondens fru mjölkar korna, osv.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Är alla barnen i klassen där? Nej, tre barn saknas
- Har du någonsin besökt en gård som ser ut som den här? Ja/Nej, Jämför och diskutera.
- Vad gör pojken med åsnan? Antagande: Han ger den en morot.
- Varför gnuggar den lilla flickan (nr. 23) ögonen när hon står bredvid ponnyen? Antagande: För att hon är allergisk mot hästar.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. Till vänster, längst ner i bilden, är en pojke (nr. 14) som springer efter en gås för att skrämma den. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi respekterar djur, de är inga leksaker.
- Vi går inte fram till okända hundar.
- Vi stör inte djuren när de äter.
- Vi är försiktiga när vi är i närheten av jordbruksmaskiner.
- Vi använder alltid hjälm när vi rider.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.

13 På Borgen

Analysera bilden; Sätt upp affischen och be barnen titta på den i några minuter under tystnad. Låt sedan barnen uttrycka sig fritt och notera deras första intryck av materialet.

- Vad är det? Det är en affisch/storbild. Det är en illustration i färg.
- Vilken är den dominerande färgen som valts av illustratören? Beige.
- Vilka andra färger kan du se? Röd, blå, osv. Namnge färger på objekt (till exempel, taken är röda).
- Vilken miljö är bilden ifrån? En borg.
- Vad ser du som gör att du tror att det är en borg?
- Vem tror du har bott här?
- Vad tror du den höga muren användes för?
- Hur kom de in i borgen?
- Beskriv platsen (utan att inkludera karaktärerna).
Borgen är i mitten, runt om är där vallgravar med vatten.
På framsidan (i förgrunden), från vänster till höger, kan vi se ingången med en landgång, ett galler och två torn.
Innanför murarna, kan vi se en stor gård.
Längst bak, i bakgrunden, kan vi urskilja landskapet, himlen och molnen.
- Vilken årstid är det?
- Vilken tid på dagen är det?
- Hur många vuxna är det? 9.
- Hur många barn finns det? 26.
- Vilka är karaktärerna? Läraren, några föräldrar, en guide, skådespelare som spelar olika roller.

Upptäcka och uttrycka idéer

- Vad kan vi se på toppen av tornen med spetsiga tak? En flagga.
- Vad tror du maskinen och kulorna användes för? Det är en krigsmaskin (katapult) som användes för att skjuta på fienden.
- Vad gör de tre barnen som står runt rustningen? Antagande: De lyssnar till läraren som förklarar hur rustningar skyddade soldater under medeltiden.
- Vad tror du de små flickorna nära katapulten gör? Antagande: Den pappa som är med dem förklarar att det var en krigsmaskin och hur den fungerar.

Hitta och identifiera

Flytta fokus från beskrivningar till beteenden. Uppmuntra barnen till att definiera bra och mindre bra beteenden. I mitten av bilden är där en pojke (nr 8) som klättrar på en stege och en vakt säger till honom. I samband med detta kan vi sätta upp regler för gott uppförande, till exempel:

- Vi följer reglerna på de platser vi besöker.
- Vi är uppmärksamma och respekterar människor vi möter.
- Vi är rädda om saker vi ser och rör inte sådant som vi inte får.

Försök finna exempel på gott uppförande på storbilden.